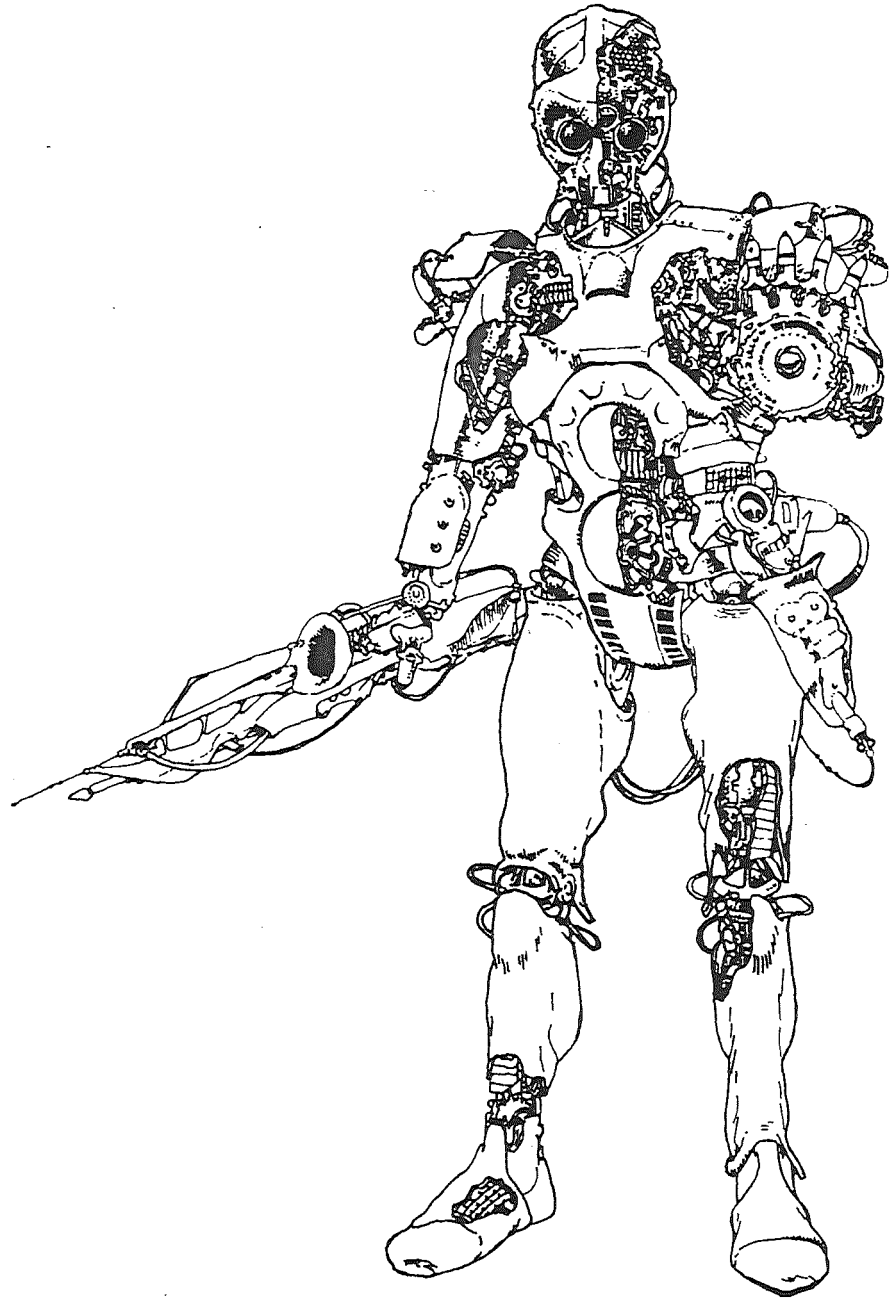
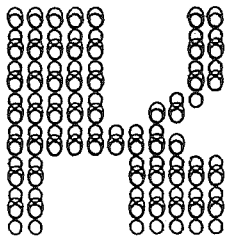
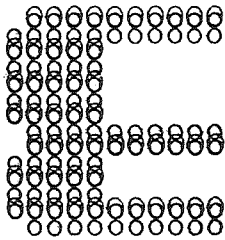
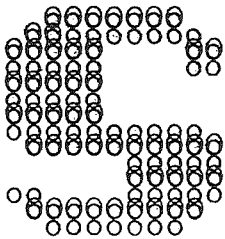
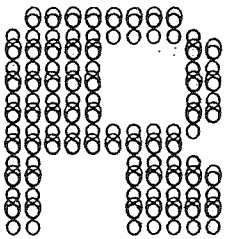
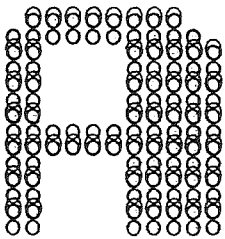
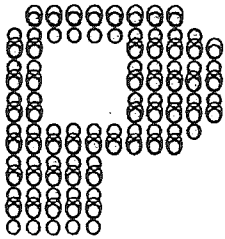

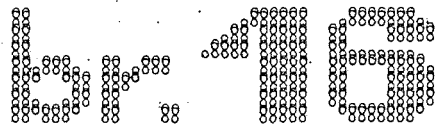
PARADOXALNO-SEKULARNI GLAS SFERE. KLUBA ZBIF

S T U D E N I

VOL
GOD

II
1981

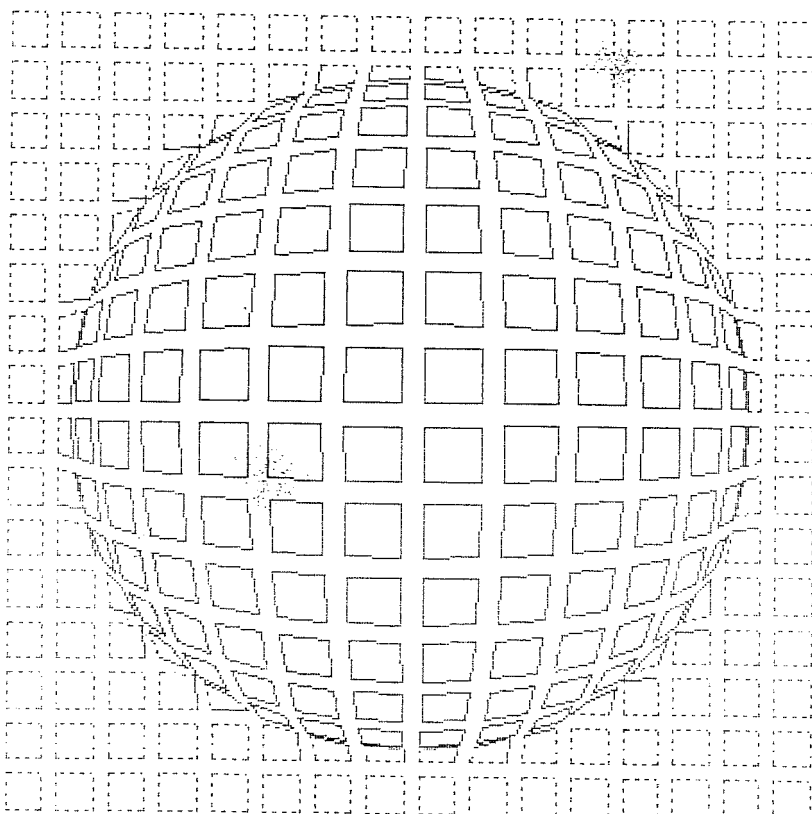
SADRŽAJ

- I Z V J E Š T A J I -

YUCON III	Hrvoje Prčić . . .	03. str.
XIX TRŠČANSKI FESTIVAL SF FILMA .	Boris Marini . . .	06. str.

← P O L E M I K E

PROGNOZIRANJE BUDUĆNOSTI	09. str.
TREŠO SE YUCON RODIO SE BOČ . . .	Hrvoje Prčić . . .	16. str.

riječ urednika

Zdravo sveraši !

Izgleda da je ovaj naš Parsek prilično hrabro ušao u petu godinu svog života da bi ga onda oborila paraliza od koje se eto tek sada pomalo oporavlja...Stalne bolesti kao što su (ne)rad, investicije (čitaj stabilizacija tj. besparica),kojekakva odsustva članova(ženidbe-udaje, preseljenja, ispiti, upisi, bolesti itd.) promjena dobrog dijela predsjedništva pa i urednika ovog glasila i svi problemi koji uz to idu (čitajte u idućem broju), te poznata ljetna fjaka u ovom su periodu dosegli kulminaciju.

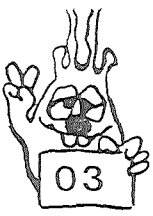
No, nadam se, to je prošlost!

Kao što vidite ovaj 16. Parsek koji je pred vama pretrpio je korjenite grafičke izmjene (nadam se na bolje) što je direktna posljedica angažiranja novog urednika. Što se tiče sadržaja, nastojao sam popuniti samo najbitnije prostore aktivnosti SFERE u proteklom razdoblju, da bi već u idućem broju (koji je u pripremi i treba izaći za dvadesetak dana) nastavio sa istom strukturom članaka.

Naravno, i dalje očekujem vašu punu prisutnost u kreiranju i razradi PARSEKA !!!

Topli SF pozdrav od novog urednika .

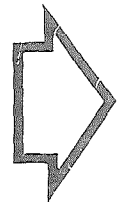
U stvaranju ovog broja svojim priložima i radom sudjelovali su : Hrvoje Prčić, Boris Marini, Krsto Mažuranić, Zoran Milović, Don Anselmo, Branko Čalović.

YUCON III

Mada je već proteklo mnogo dana od zadnjeg dana u veljači, a mnogi učesnici i zaboravili da su bili na ovoj manifestaciji, izvještaj našim članovima ipak evo stiže. Malu digresiju moram napraviti već na početku i osvrnuti se na ovaj naš zlosretni, a ipak dragi i lijepi "Parsek". On izlazi prilično rijetko a da bi zadovoljio zahtjevu brzog informiranja članova. Rješenje se može naći ili u vraćanju našeg glasila u staro, pohabano odijelo šapirografiranja i manjeg broja stranica ili u redovite, parcijalne izvještaje na jednoj do dvije stranice. Na žalost i jedan i drugi prijedlog imaju svoje manjkavosti. Parsek treba da je glasilo, ali ne baš toliko administrativno informativno; on je plod stvaralaštva članova, njihov udžbenik i pogled u svjetski SF. Sem toga, vraćati se na staro je nazadovanje i u radu i u ambicijama. Tiskanje povremenih izvještaja preko šapirografa je odlična ideja ali puno toga nedostaje za to - ljudi koji bi to radili (malo je onih koji žele raditi "manualne" poslove) i sredstva (papir, poštarina itd.). Voljeli bismo čuti vaše mišljenje o tome, a ja ću se vratiti na YUCON III.

Treća konvencija jugoslavenskog SF-a održana je 28.II i 1.III ove godine. Svrha konvencija je da se susretnu ljubitelji i pregaoci SF-a iz naše zemlje, da se razmijene znanja i iskustva, da se dogovore zajedničke aktivnosti, da se pokaže ostvareno i zajednički pokuša nešto učiniti na popularizaciji

SF-a u zemlji kao i prezentaciji našeg SF-a svijetu. Koliko je ovaj YUCON u tome uspio ocijenite sami.

Prvi dan, 28.II (subota), bio je dan svečanosti. Učesnici su se okupili u popodnevnim satima u prostorijama Društvenog doma Peščenica gdje klub "SFERA" ima svoje prostorije. Za ovu priliku organizirana je izložba slika sa SF tematikom na kojoj su izlagali akademski slikar Dubravko Gjivan, majstor fotografije Stanko Klemsa i slikar Zdravko Šimičić. Iz izložbene dvorane prelazilo se u kongresnu dvoranu u kojoj se odvijao službeni program i u kojoj su bili postavljeni izložbeni panoi sa knjigama, fotosima, karikaturama, ilustracijama, stripografijom i jednom lijepom tapiserijom. Uvodnu, pozdravnu riječ je dao naš predsjednik Krsto Mažuranić, a nakon toga se prešlo na dodjelu nagrade SFERA koja se prvi put dodijelila. Poznato vam je već da su nagrade dobili Miha Remec za najbolji roman, Goran Hudec za najbolju priču, a "Priča studija A" iz emisije Eppur si move, dobila je povelju kluba za popularizaciju SF-a, mada se iz nepoznatih razloga nitko u ime Drugog programa radio Zagreba nije javio da primi nagradu. Pisci Remec i Hudec bili su vrlo zadovoljni i počastvovani što su oni prvi laureati te nagrade. Simpatična je izjava druga Hudeca da "on više ne bi ni trebao da piše SF jer je sve nagrade u Jugoslaviji koje se mogu dobiti u tome žanru već dobio". Naravno, on se šalio, ali je pomalo i u pravu, na žalost.

Poslije tog svečanog, uvodnog dijela, na programu je bio danski film "Čovijek koji je izmišljao stvari", zaista pravo remek djelo u SF žanru. Poslije filma, učesnici su se upustili u razgledanje izložbe i okrepljujući se skromnom zakuskom, započeli upoznavanje i brojne razgovore. Kasno u noći, u veselom i bučnom raspoloženju pošlo se na počinak.

Sutradan, u nedjelju koju je i Bog koristio za odmor, mi smo se okupili već u 8³⁰ sati i nakon obavezne kavice prešli na najznačajniji dio YUCONa - referate i službene razgovore. Bili su prisutni predstavnici svih klubova, pregaoci iz skoro svih republika i puno onih koji nešto znače u jugoslavenskom SF-u, tako da se mogla razviti bogata i plodna diskusija. Prvo su govorili o svome radu predstavnici klubova: Miha Granda za "NOVU", Matijaž Šinkovec za "Sekciju znanstvene fantastike pri ŠOLT-u", Boris Marini za "SFERU", te predstavnici "KON -

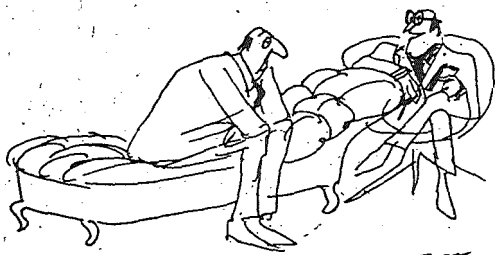

STELACIE" i "APERIONA". Nakon toga uslijedila su predavanja i to: Slobodana Vukanovića o poeziji i SF-u kod nas, Aleksandra Lakovića o nekim tumačenjima SF-a, Žige Leskovšeka o nekim aktivnostima pregalaca iz Slovenije, Stojimira Simjanovskog o SF-u u Makedoniji (njegovo izlaganje razvedrilo nam je čela i vizije budućnosti SF-a u Jugoslaviji), Zorana Živkovića o izdavačkoj djelatnosti, uz stalna i raznovrsna pitanja i komentare ostalih učesnika. Svi službeni podnosioci referata su za moljeni da ih i pismeno dostave što do sada nisu učinili ali se još uvijek nadamo da će stići.

Sa najvećom pažnjom očekivana je točka dnevnog reda koja je rješavala sudbinu YUSFO-a, Jugoslavenske SF organizacije. Prvo je detaljno prezentiran statut te buduće organizacije koja bi za članove imala klubove, radne organizacije, samostalne profesionalno zainteresirane članove i sve druge koji se žele uključiti, a svrha joj je zajednički (profesionalni !?) rad na populariziranju i podizanju kvalitete SF-a u zemlji kao i prezentiranje i plasiranje domaćeg SF stvaralaštva u inozemstvu. Na žalost radne organizacije izgleda da nisu baš zainteresirane (od strane "Vijesnika" koji izdaje "SIRIUS" i koji je bio jedan od inicijatora YUSFO-a nikog nije bilo), a i klupski potencijal se baš nije radno iskazao tako da je realizacija JUSFO-a prolongirana na neodređeno vrijeme uz obavezu svih učesnika da rade na njemu. Vatrena diskusija koja se vodila obilovala je ipak samo riječima i željama, a za YUSFO je neophodno obilje materijalnih uvijeta. Ostaje nam samo da čekamo i nadamo se i radimo i radimo ...

Nakon svih razgovora i diskusija, III YUCON je zaključen negdje oko 14 časova i razišli smo se uz srdačne pozdrave i želje da se češće vidjamo i plodnije suradjujemo.

Hrvoje Prčić

Prvo dobra vest: Imate snažan i zdrav ego. Sada loša vest: On nema osnova u stvarnosti

XIX Trščanski festival SF filma

Trst je već devetnaestu godinu za redom domaćin festivala SF filma pa je zato ovogodišnja predjubilara smotra obećavala dobru organizaciju i kvalitetan program.

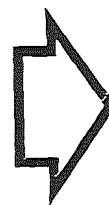
Projekcije su održavane u prekrasnom trščanskom dvorcu " San Giusto ", velebnoj tvrđavi iz XIV stoljeća u sklopu koje se nalazi dobro uređena ljetna pozornica kapaciteta od 2000 sjedišta. Poseban program davan je u kino dvorani " Fenice " koja se takodjer nalazi u centru grada. Ljubazni domaćini omogućili su gostima i novinarima da nesmetano prate te da dodju do svih dostupnih informacijskih i reklamnih materijala. Sve to zajedno nije uspjelo ublažiti blijed dojam koji je ostao nakon festivala. Za to krivica leži na selektojskoj komisiji koja je svojim izborom filmova uzdrmala dosadašnju koncepciju festivala. Ovogodišnja evropska produkcija slabija je nego inače, a najnovija američka ostvarenja (čini se iz financijskih razloga) nisu stigla na festival. U takvoj situaciji selektori su se odlučili na jedan nezahvalan i, uvjeren sam, nepotreban potez. Umjetno proširivši okvire žanra doveli su na festival mnogo filmova kojima tu nije bilo mjesta. U službenom programu prikazano je 29 filmova od kojih belgijski " Alepnan " tek u nedjelju u jutro (izgubio se na pošti) kad je većina gostiju već otišla.

Problem kriterija posebno je došao do izraza u grupi kratkometražnih filmova. Od petnaest prikazanih čak osam nema nikakve veze sa SF-om, dok se dva mogu svrstati u " Fantasy ". Talijanski film " Sendvič " izvrsna je desetominutna parodija na temu " tko koga jede " ali pitanje je dali taj film spada pod SF. Osobno smatram da, ali bilo je dosta i suprotnih mišljenja. Preostala četiri filma su bez sumnje SF. Radi se o talijanskoj seriji " Sat Nula " (" Ora Zero ") koja ima naglašeno antiratnu poruku. Radanja sva četiri filma odvijaju se nakon nuklearnog rata i govori o strahotama koje bi ta kataklizma donijela svijetu. Nažalost štedljivi producenti, loša gluma, bledunjava režija i montaža te užasno loša kostimografija i scenografija razlozi su, da je ova serija upravo školski primjer, kako se izvrsna ideja može upropast-

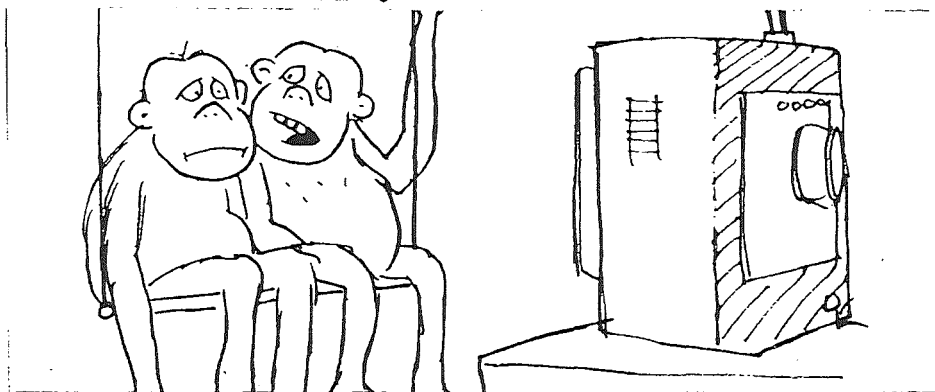
titi lošom realizacijom.

U kategoriji srednjometražnih filmova selekcija je osjetno bolja. Od šest prikazanih filmova pet su bez sumnje SF filmovi. Sve je očitije da Sovjetski sineasti upravo u toj kategoriji postižu najbolje rezultate. Ove godine pojavili su se sa četiri filma od kojih spominjem prekrasan jednosatni crtić " Misterij treće planete " i pobjednika u ovoj kategoriji, četrdeset minutni film " Osmi dan stvaranja " sniman po motivima dviju priča iz Bradburyjevih " Marsovskih kronika ". Tu obavezno treba spomenuti i britanski film " Stroj Tom " (" The Tom Machine ") ponajbolji film ovog festivala kojem je žiri dodijelio specijalnu nagradu za najoriginalniju SF ideju.

U kategoriji dugometražnih filmova prikazano je osam filmova od kojih tri nemaju nikakve veze sa SF-om. (" Divlji lov kralja Stakna ", " Put u Mas Allu " i " Ljepotica i zvi - jer "). Poljski " Golem " i madjarski " Transport " prosije - čni su "political fiction" filmovi (ovaj drugi to postaje tek tekстом na kraju filma), dok bi za pobjednika ovogodi - šnje smotre francusko-njemačku koprodukciju " Opsesija "tre - balo izmisliti novo podgrupno područje, recimo " Political Fantasy " ukoliko bi željeli taj film pod svaku cijenu svrs - tati pod SF. U glavnoj konkurenciji bila su svega dva čista SF filma, američki " Inseminacija " i Vukotičev " posjetioci iz galaksije Arkana ". " Inseminacija " neslužbeno treći na - stavak " Aliena " izuzetno je glup i loš film. Vukotić je snimio vrlo uspješnu satiru na račun nekih naivnosti prisu - tnih u SF žanru.

NE ZNAM DALI JE
TO NAPAD NA
TVOJU INTELIGEN -
CIJU ALI NA MOJU
INTELIGENCIJU
JEŠTE !

Iz dosad priloženog vidi se da je jedino naš film ozbiljno kon - kurirao za " Zlatni asteroid ", glavnu nagradu ovog festivala . Ipak to nije omelo žiri da glavnu nagradu dodijeli u svemu osim u SF elementima odličnom filmu " Opsesija " . Da bi kompenzirao grešku žiri Vukotiču dodjeljuje specijalnu nagradu za režiju, a nastavlja po starom kad za najbolju glumicu proglašava poljaki - nju Isabelle Adjani koja je u "Opsesiji" odigrala svoju dosad najbolju ulogu.

Sumirajući rezultate ispada da je od dvadeset devet prika - zanih filmova svega njih trinaest čisti SF (jedva 45%), a tek uz određenu dozu tolerancije može se taj broj popeti na seda - maest filmov (što je nešto ispod 60 %). Iz toga je jasno da je umjetno proširenje kriterija žanrovske pripadnosti ovom fes - tivalu donijelo više nevolja nego koristi, pa sada ostaje samo nada da će slijedeći, jubilarni 20. festival riješiti taj pro - blem na uspješniji način.

Prognoziranje

Budućnosti

Tri poznata futurista pokušali su da zamisle svet
2000. godine, ali su konstatovali da ne mogu

Pokojna MARGARET MID (Margaret Mead) spada među najpoznatije antropologe sveta. Smrt ju je zatekla na položaju kustosa Američkog prirodjačkog muzeja u Njujorku krajem 1978. godine. Napisala je između mnogobrojnih knjiga i slijedeće: "Doba sa zrevanja na ostrvima Samoa" (Coming of Age in Samoa), i "Kultura i obaveza: studija o jazu između generacija" (Culture and Commitment: A Study of the Generation Gap).

HERMAN KAN (Herman Kahn), direktor Hadsonskog instituta u Krotonu na Hadsonu (Croton-on-Hudson) u državi Njujork, autor je knjiga "Slijedećih dvije stotine godina" (The Next 200 Years).

VILIJEM ERVIN TOMSON (William Irwin Thompson) je osnivač i predsjednik Lindisfarmovog (Lindisfarne) udruženja u Sautemptonu (Southampton) u državi Njujork, jedne nezavisne grupe naučnika, filozofa i umjetnika koja proučava nastupajuću "planetarnu kulturu".

Razgovor je vodio televizijski dopisnik KEVIN SENDERS.
S dozvolom časopisa "THE FUTURIST".

Senders: Doktore Mid, izgleda da mnogi problemi u današnjem svijetu proističu iz sve veće netrpeljivosti raznih kultura, raznih rasa, polova i generacija. Vi ste to proučavali kao žena, kao majka i kao antropolog. Mislite li da ćemo krajem ovog vijeka biti išta bliže riješenju nekog od ovih problema nego što smo sada?

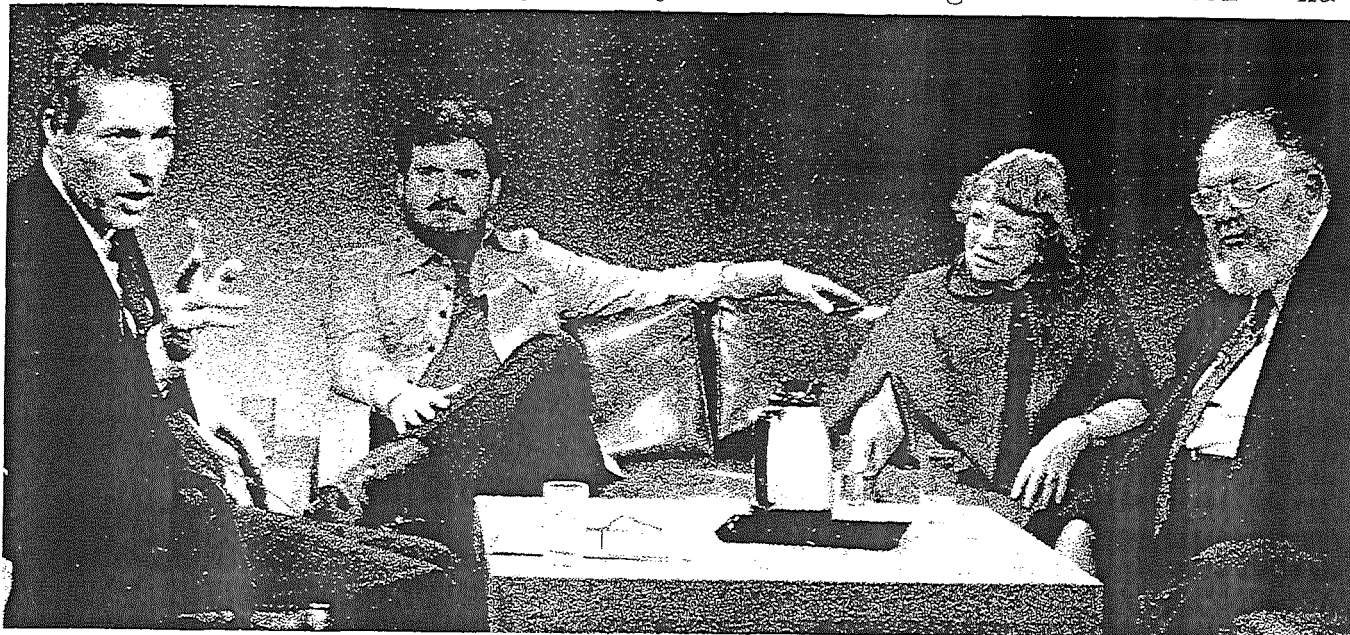
MID: Vidite, po mom mišljenju, ta pitanja su prosto odraz promene u strukturi društva. Svijet u kome sada živimo veoma se brzo mijenja. Govori se da je tempo promijena ravan tempu prijevoza. A mi smo, eto stigli do "konkorda". Takve promijene predstavljaju strahovit stres za odnose između generacija, polova, rasa i ljudi različitih vjeroispovijesti.

Ali mislim da nije najvažnije usredsrediti pažnju na to već na činjenicu da od nas zavisi kakva će biti budućnost, da mi već sada gradimo budućnost. Ako je gradimo u suviše ružičastim bojama, ljudi neće preduzeti potrebne mjere predostrožnosti da se takva budućnost i ostvari. Ako je gradimo suviše crno, ljudi će postati apatični i neće činiti ono što bi trebalo da se učini

A mi moramo biti svijesni da će sve ovo što govorimo o budućnosti utjecati na nju. Stoga je slika budućnosti koju predviđamo od ogromnog značaja. Ljudi koji će se 2000. godine nalaziti na

Kevin Senders (levo) vodi diskusiju sa Vilijemom Tomsonom, Margaret Mid i Hermanom Kanom

odgovornim položajima već su rođeni. Ne govorimo o onima koji još nisu začeti. Govorimo o onima koji su podvrgnuti današnjim naprezanjima, današnjim proročanstvima.

SENDERS : Doktore Kan, rekli ste nedavno da svijet ulazi u neku vrstu zlatnog doba, "u jednu novu BELLE ÉPOQUE", kako ste je nazvali, u kome će svi krupni problemi biti riješeni, u kome će bogati postati još bogatiji, ali će i siromašniji postati bogatiji. I, uopće uzev, reklo bi se da imate daleko optimističnije poglede na budućnost nego većina futurologa. Kako zamišljate da ćemo riješiti neke probleme koji danas izgledaju tako prijeteći : energetska krizu, nezaposlenost, zagađenost, zalihe hrane, porast stanovništva i slično?

KAN : Većina tih problema se u izvjesnom smislu sama riješava. Kad kažem da se rješava, mislim da ljudi uspijevaju da žive s njima. U stvari, ja nisam toliko optimist kakvim me prikazuju. Ali smatram da ćemo, ako isključimo veoma lošu sreću ili veoma loše upravljanje, postići ogroman ekonomski napredak.

U osnovi, u našim posljednjim studijama mi smo pokušali da kažemo da je mračna slika koju ste upravo opisali pogrešna utoliko što ničim nije dokazana. A zatim, što je, po svemu sudeći, vrlo malo vjerojatna.

Opisivanje našeg svijeta kao ostrva bogatstva usred oceana bijede u suštini je netačno. Dvadeset pet posto svijeta

živi u zemljama koje su skoro po svim mjerilima bogate. Oko 45 posto živi u zemljama sa takozvanim srednjim dohodkom. Po neka- dašnjim mjerilima one su bile bogate, po današnjim nisu, te ih, dakle, možemo smatrati zemljama srednjeg dohotka. Preostalih 30 posto stanovnika u svijetu živi u stvarno siromašnim zemljama, na tradicionalnom nivou siromaštva. Ali će krajem 2000. godine čak i te zemlje dostići dohodak od oko 300 dolara po stanovniku a toliki je dohodak bio u rimskom carstvu u doba kad je bilo na vrhuncu.

SENDRES : Pitam se kako se to može pomiriti sa onim što je dr. Tomson govorio posljednjih godina. Vi kao da nagovještavate da se nalazimo na pragu jedne isto tako duboke promjene kao što je bila agrarna revolucija ili čak i industrijska revolucija - da će na pomolu jedna nova "planetarna kultura", kako ste je Vi na zvali. Ne znam kako se to može povezati sa perspektivama koje je izneo dr. Kan. Zar tu nema protivuriječnosti?

TOMSON : Ne slažem se sa doktorom Kanom u tom smislu jer smatram da je on i dalje sklon u industrijskim pojmovima. Da se razumijemo, ja ne mislim da će nastati sudnji dan: mislim da se oni koji proriču sudnji dan varaju. Slažem se sa doktorom Mid da takva proročanstva mogu postati samoostvarljiva.

Vjerujem, međjutim, da nam predstoji period ozbiljne deorijentacije. Da bismo ga prebrodili, korijeni našeg identiteta moraju biti dublji od potrošačkih mjerila: ne smijemo sebe cijeliti po kolima ili kući ili odijelu koje nosimo. Jedini način na koji, po mom mišljenju, to možemo postići do 2000. godine - kada ću ja imati 62. godine - jeste revolucijom svijesti isto onako dubokom kao što su bile velike svijetske religije koje su obilje žile razvoj ljudske kulture tokom cijele istorije čovječanstva.

SENDERS : Što Vi mislite o tome, doktore Kan? Smatrate li da je to romantičan pogled na budućnost?

KAN : Mislim da je djelomično romantičan, djelomično plod naših želja, a djelomično tačan. Hoću reći da se u svijetu odigrava jedna nevjerovatna promjena. Sasvim je moguće da je 1976. godine dostignut vrhunac demografskog rasta. Slijedeće decenije će se dostići najviša stopa rasta svjetskog bruto produkta. I tako kad pogledate grafikona 20 000 godina, vidjećete da se on sastoji od jedne ustaljene linije, zatim jednog veoma oštrog vrha, a zatim opet od jedne stabilne linije. To je ta promijena, ta veoma dramatična promijena.

Medjutim, nimalo nisam siguran koliko će se ta promijena ostvariti do kraja ovog vijeka. Osnovni smjer u Sjedinjenim Državama označava povratak na ispravne vrijednosti. I Karter i Ford su se držali veoma ispravnih platformi. To može potrajati 5 godina. Može trajati dvije decenije. Zavisi od mijera praktične politike. Ali ako ta vrsta vraćanja ispravnim vrijednostima potraje dvije decenije, kao što se može desiti, 2000. godine ćemo se vratiti porodici i njenim vrijednostima.

MID : Veoma zazirem od upotrebe jedne tako suvremene riječi kao što je "ispravan" (square), ne volim kada se govori o tome da ćemo ponovo postati ispravni, jer ispravnost je jedan američki stav koji karakteriše izvjestan kratak period u povijesti. Ako želimo da razmišljamo o svijetu u cjelini, moramo prestati da mislimo tako etnocentrički. Treba da prestanemo da se u govoru služimo evropskim figurama koje ne znače bogzna što za većinu ljudi u svijetu.

KAN : Potpuno se slažem s tim što ste rekli. Govorio sam samo o Sjedinjenim Državama. I to samo o periodu od dvadeset godina. Ne mislim da će povratak na ispravne vrijednosti trajati sto godina. Govorim o jednoj ili dvije decenije. Ali mislim da je važno shvatiti da 2000. godina nije daleko. Mi trenutno proučavamo cio svijet i pokušavamo da učinimo upravo ono o čemu govorite. Prvo na što smo se osvrnuli je, naravno, novo bogatstvo. Ne stoga što bogatstvo rješava sve, ali ono predstavlja izvjestan kontekst.

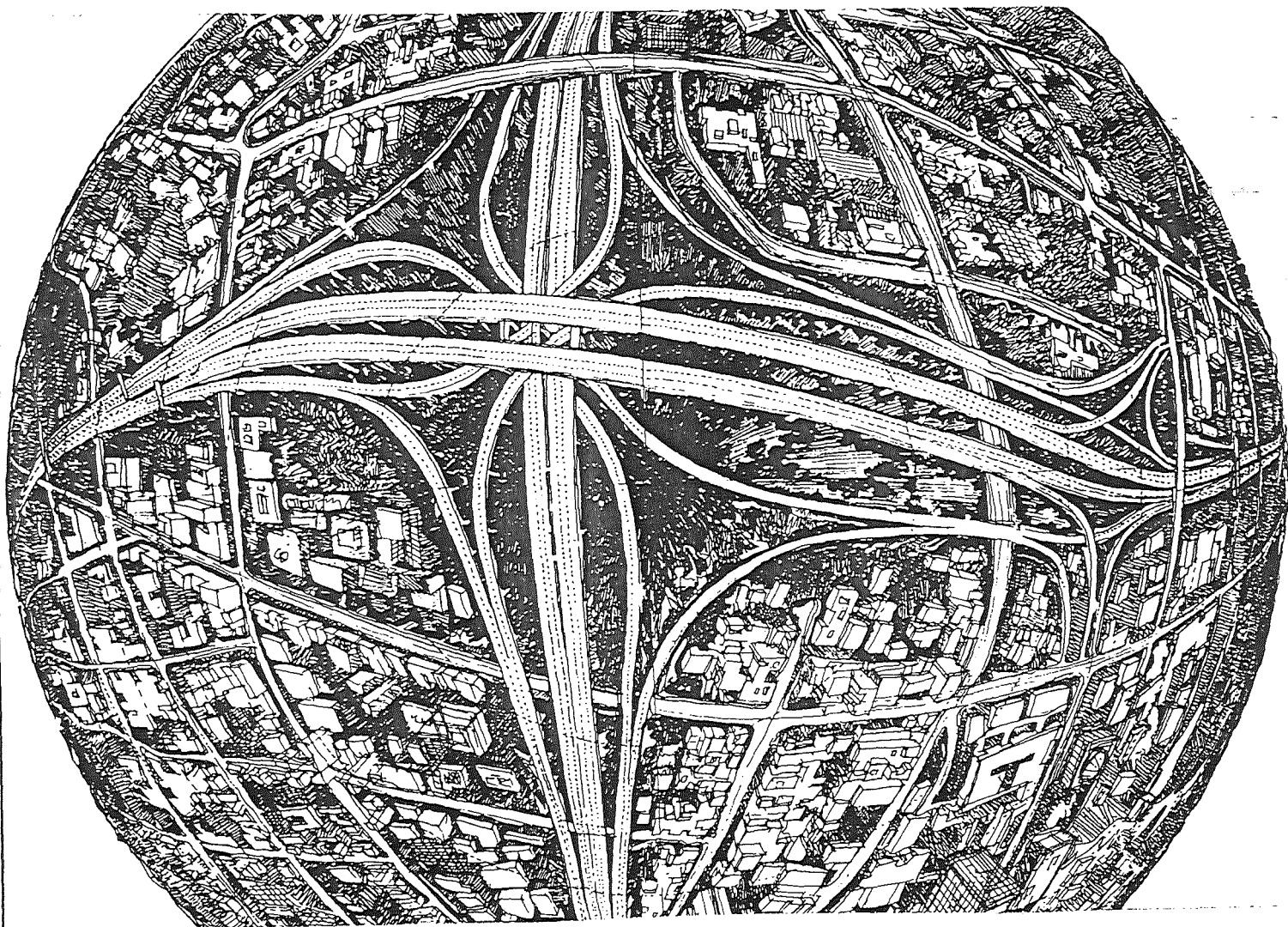
MID : Ali Vaša definicija bogatstva! Voljela bih kad biste otišli da živite izvjesno vrijeme u nekom selu. Bogatstva nema ako vam hrana dolazi s druge strane svijeta, a kada se nešto poremeti hrane više nema. Bogatstva nema ako se sve što koristite proizvodi negdje drugdje i ne odgovara vam.

KAN : S tim se zbilja ne slažem. Trenutno je veoma moderno govoriti o "životnom standardu" kao da se radi o nekom potpuno lažnom ili vještačkom pojmu. Danas je sasvim jasno da taj pojam sa drži svakovrsne probleme. U to se ne može sumnjati. Čak je jasno da to znači razne stvari za razne zemlje. Usprkos tome, taj pojam je veoma važan za usmjeravanje raznih stvari. On vam približno kaže kakvim sredstvima raspolaže zajednica, mislim, materijalnim sredstvima.

MID : Sve što smo posljednjih godina vidjeli pokazuje nam da

povezivanje stvari sa nacionalnim bruto proizvodom ili prihodom po stanovniku nije ono na što stvarno mislimo. Smatram da to nije dobro mjeriló i da treba da pogledamo kako ljudi stvarno žive.

KAN : Ovo drugo primam bez rezerve. Ako vam je poznat nacionalni bruto proizvod neke zemlje ili nacionalni bruto proizvod po stanovniku, onda su vam poznati samo goli brojevi. Ljudi su veoma složeni, a zajednice još složenije.

MID : Ali ako posmatramo samo stvari koje sačinjavaju bogatstvo u našem smislu riječi i zbrajamo ih u našem smislu riječi, onda uopće ne mislimo na to kako drugi ljudi žive.

KAN : I to je, mislim, tačno. Ali ja bih bio veoma iznenađen kad 95 posto svjetskog stanovništva ne bi prošlo kroz neku vrstu industrijalizacije. Drugim riječima, mislim da proces industrijalizacije neće biti odbačen nigdje u svijetu, osim, možda u Burmi koja ga se za sada odriče.

MID : Neće, ali mislim da ćemo sa decentralizacijom vlasti imati sasvim drukčiju vrstu industrijalizacije. A to je već nešto drugo.

TOMSON : Slažem se sa doktorom Mid. Problemi sa našim pokušajima da se izvinjavamo zbog industrijalizacije potiču od toga što sve te njene draži postaju opasne. Saudijska Arabija je imala odličan sistem za uništavanje otpadaka koji su jednostavno isparavali usljed toplote i bez korišćenja vode. Ali zbog čarolije američkog uzora i uzora izobilja, ona uvozi engleske klozete i samoposluge...

Za mene jedna od stvarnih teškoća je u tome što smatra da linearne ekstrapolacije dr. Kana jednostavno projektuju u budućnost jedan nenormalan period od 1945. do 1973. godine. U svojoj knjizi "Dvijetisućita godina", koja je napisana 1967, niste mogli ništa da kažete o zagadjenosti koja je postala aktuelna 1968, sa krizom čovjekove okoline. Niste govorili ni o energetskej krizi. Niste mogli da predvidite čak ni događaje iz 1968. ili 1969. godine.

KAN : Govorio sam o onom što sam nazvao Zonskim propisima. Nisam upotrijebio riječ zagadjenost. Nismo tada shvatili da će to biti jedna nevjerovatno romantična stvar - uveličana faktorima od 50! Nismo pomišljali na krizu energije jer je ona bila čist slučaj.

TOMSON : Ali, vidite, povijest se upravo od toga i sastoji. Ona nije isplanirana.

KAN : Apsolutno. Mi ne pokušavamo da stvaramo povijest, pokušavamo da ukažemo na one smijerove koji će se vjerovatno ostvariti usprkos povijesnim događajima.

SENDERS : Govorili ste o smijerovima. Govorili ste i o smjeru da se ide stopama zapadnog svijeta. Da li je neizbježno da pri kraju ovog vijeka svijet - ili bar većina "trećeg svijeta" - bude u najmanju ruku industrijaliziran ako ne i formiran po uzoru na zapadni svijet?

MID : Radije bih rekla tehnologiziran, jer mislim da ćemo biti prinudjeni da se koristimo kako višom tako i nižom tehnologijom. Ne vjerujem da će se ljudi vratiti sopstvenom gajenju graha. Moraćemo da gajimo grah najsuvremenijom, visokorazvijenom tehnologijom koja počiva na kompjuterima. Danas je jedna grupa

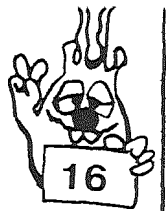
ljudi protiv visoke tehnologije, dok je druga grupa, koja zna što se može njome postići, dušom i srcem za nju. Po mom mišljenju, i jedno i drugo je besmislica.

Moraćemo da ih kombiniramo kao što to čine "novi alke mičari" Džon (John) i Nensi (Nancy Todd). Morate da kontrolirate ono što radite svakog minuta da biste znali kako da upravljate stvarima. Stoga mislim da će se 2000. godine suvremena tehnologija uveliko uvoziti tamo gdje danas ne postoji. Ali, isto onako kao što postoje sile koje idu u prilog decentralizaciji, postoji i opasnost od nuklearne energije, pri čemu nuklearna energija znači, u stvari, jačanje državne vlasti kako bi se što više obezbijedila, a to vodi sve većem tajnom nadzoru nad svim i svačim.

S druge strane, razni oblici prirodne energije, koja se ne može iscrpsti, idu na ruku decentralizaciji. Slažem se sa Hermanom da postoje smjerovi, ali postoji više smjerova a ne samo jedan. A jedan od njih je, mislim, težnja ka regionalizaciji. Tada nećemo transportirati hranu tri-četiri puta preko oceana. Hrana će se uzgajati tamo gdje živimo. Stvari će se praviti tamo gdje živimo. A svoju energiju trošićemo na stvari za koje nam je energija potrebna.

Nastavak
u slijedećem
broju

Tresao se YUCON rodio se BOČ

Ostao je iza nas i treći YUCON; treća konvencija jugoslavenskog SF-a. Bilo je vrlo lijepo (odlične slike, izvrstan izbor fotosa, ilustracije, stripovi, knjige, tapiserije) na okupu su se našli gotovo svi koji u jugoslavenskom SF-u nešto znače. Bilo je intimno i prijateljski, vodjeni su brojni i značajni razgovori, prvi put je dodijeljena nagrada i povelja za stvaralaštvo i popularizaciju SF-a, bilo je ... a ostala je gorčina u grlu i tuga u srcu. Zašto? Kratko i jasno, zbog cjelokupnog stanja u jugoslavenskom SF-u.

Zagrebački dnevni list "Vjesnik" jednom tjedno daje rang listu najkupovanijih knjiga u knjižarama i najčitanijih u bibliotekama. Ona pokazuje da su na policama najtraženije knjige iz oblasti SF-a (makar i vrlo malo bile povezane sa čestim SF-om). Slično je i sa drugim gradovima. Zvuči povoljno ali neodoljivo podsjeća na Potemkinova sela. U Jugoslaviji postoji samo jedna specijalizirana edicija SF djela "Kentauš" (u njoj su se do sada pojavila samo dva djela domaćih pisaca). Prošle godine je pokrenuta u Gornjem Milanovcu edicija SF TOM u kojoj je tiskano pet djela francuskih autora prilično sumnjive kvalitete. Dodamo li tome jedini SF mjesečnik "Sirius" iscrpljen je stalni asortiman SF izdanja u hrvatsko srpskom jezičnom području. Na žalost to je gotovo jedino što i imamo od sredine šezdesetih godina (do tada je izdavačka ponuda, za divno čudo, još bila dobra). Osim dvadesetak sporadičnih izdanja raznih izdavača nemamo ništa i pored dokazanog traženja čitalačke publike. Posebno je loša situacija sa domaćim autorima. Izuzev tandema Bjažić-Furtinger nije se pojavio niti jedan pisac koji bi se malo češće i snažnije pojavljivao u SF literaturi. Miha Remec obećava da bi to mogao postati, ali on je ipak samo jedan. Mladih nema, ili ih možda ne znamo. Treba zato svim snagama podržati "YU Sirius" koji stimulira mlade stvaraoce i propagira domaćeg autora. Sa time je pokušala i "Andromeda", ali ona izlazi suviše rijetko i uvijek je problematično dali će se naredni broj i pojaviti. Natječaja za domaće priče bilo je i u SR Sloveniji no na žalost bez odjeka u drugim republikama.

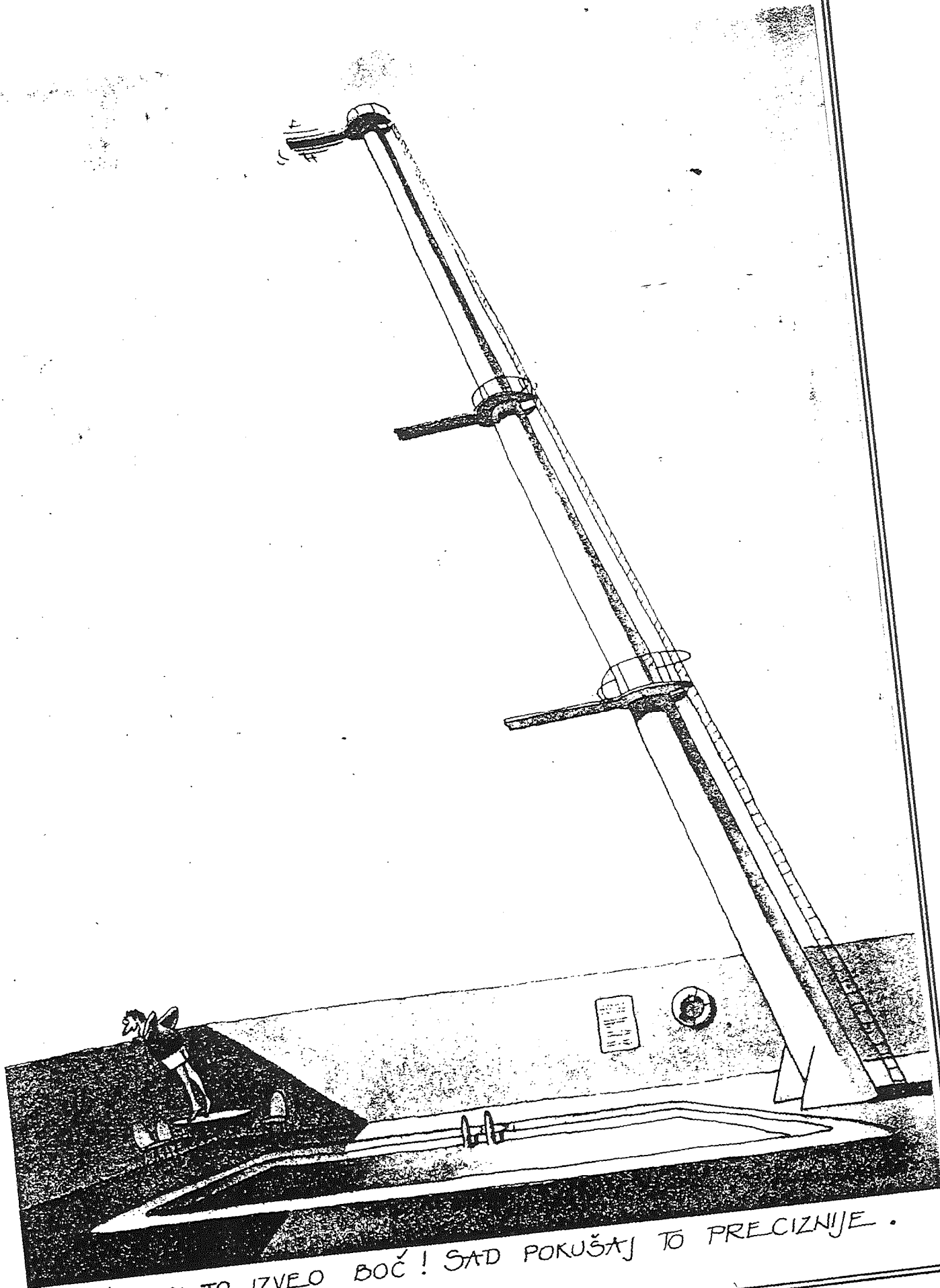
Beletristika je u mutnim vodama, a teoretska djelatnost

u bezvudnoj pustinji. Imamo samo dvije knjige: Suvinovu "Od Lukijana do Lunjika" tiskanu još 1965. godine i zbornik teorijskih radova "Naučna Fantastika" iz 1976. godine. Priprema se i treća knjiga, Živkovićevi "Savremenici budućnosti", ali to je ipak dupliciranje onoga što se već pojavilo u Siriusu. Osim nabrojenih knjiga, tu i tamo su se pojavljivali mali radovi, bolje rečeno članci, u književnim časopisima ili revijama sličnog tipa. Nekoliko puta su i cijeli brojevi bili posvećeni SF-u odnosno čistoj fantastici (Dometi iz Rijeke, Delo iz Beograda, Koraci iz Kragujevca, Problemi iz Ljubljane) ali sve je to malo i nezapaženo. Treba napomenuti da kod nas ima puno odličnih poznavalaca SF-a znanih i izvan naših granica, no za njih u tiskarama nema mjesta. Žalosno je da vodeći stručnjaci u književnosti, sa sveučilišta i sa ključnih mjesta još uvijek smatraju SF šundom braneći mu da zauzme svoje mjesto u kvalitetnoj književnoj periodici. Dokaz je i klub književnika koji se nije ni osvrnuo na književnu nagradu SFERA. Za njime su se povelili i mediji informacija. TV je smatrala da ta nagrada ne zaslužuje njenu pažnju. Radio Zagreb takodje. Novinske kuće nisu poslale svoje izvještaje. Čak i izdavačke kuće koje su pozvane na suradnju prije nominiranja za nagradu, nisu ni odgovorile. Simpatično! Nije onda ni čudo što imamo samo povremene pokušaje, bolje rečeno izlete u SF od strane domaćih pisaca. Izaziva čudjenje takvo ponašanje izdavača i meritornih ljudi koji i pored pritiska čitalaca ostaju nijemi. No to nebih komentirao jer bih (kako to reče Dražen Jerković govoreći o nogometnim sucima) mogao završiti u zatvoru. Vratimo se SF-u i pogledajmo kakvo je njegovo stanje po republikama.

Crna Gora je u gotovo potpunom mrtvilu i praktično je nema u Jugoslavenskom SF-u. Bosna i Hercegovina vegetira pri dnu naše SF produkcije no nešto se ipak miče. Osnovao je klub ljubitelja SF-a "Aperion" u Sarajevu, broj entuziasta koji vrijedno rade se povećava i obećava svijetliju budućnost. U Hrvatskoj je gotovo nikakva izdavačka djelatnost i nakon davne i izuzetne "Epohe", edicije SF djela tiskano je svega par knjiga iz ovog žanra. Situaciju poboljšava "Sirius" koji velikom tiražom širom zemlje značajno doprinosi popularizaciji SF-a. Tu je i klub "Sfera" (nažalost usamlje

ODLIČNO SI TO IZVEO BOČ! SAD POKUŠAJ TO PRECIZNIJE.

u republici ali sa perspektivom otvaranja većeg broja ograna- naka), vjerojatno najbolje organizirani klub u zemlji. Dje- luje na tlu cijele Jugoslavije i nosilac je manifestacija kao što su YUCON, YUSFO, nagrada SFERA i druge. Sve je to još uvijek blijedo i treba poraditi na većem afirmiranju SF-a na- ročito kroz medije. Povelja znanstveno fantastičnoj priči st- udija "A" na drugom programu radio Zagreba samo je mali dopr- inos. SAP Kosovo kao i Crna Gora gotovo ne postoji u sferama SF-a. Kada je publicista Slobodan Vukanović napustio Prištinu netko je duhovito primjetio: "Tako je umro SF na Kosovu". Ma- kedonija obećava da će postati pravi Eldorado za SF. Svoje - vreme je "Makedonska knjiga" bila pokrenula ediciju SF ro- mana koja je prekinuta usljed nedostatka stručnjaka koji bi na tome radili. Svjesni interesovanja za žanr, izdavači, ra- dio i TV, društvene organizacije traže pisce i pjesnike, tr- aže poznavaoce i stručnjake. Materijalna sredstva su obezb - jedjena, radi se na otvaranju kluba i samo se traže pregaoci i ljubitelji koji žele aktivno raditi i baviti se SF-om. Slo- venija je vrlo visoko, ako ne i na čelu vrednovanja SF akti- vnosti. Postoje tri kluba - Nova, Konstelacija i Šolt; na žalost sa skućenim opsegom djelovanja. Muku muče sa financi- jama (kao i svi ostali klubovi) ali vrijedno rade, a posebi- ce pojedinci koji zaista gigantski propagiraju SF. Izdavačka djelatnost u Sloveniji je iako nema specijalizirane edicije, stakna i bogata. Svake godine se prevede lijep broj knjiga , a sve više se pojavljuju domaći autori jer se putem natječa- ja i već pomenutog rada klubova, animiraju za stvaralaštvo . Prošle godine su izdane čak četiri knjige domaćih pisaca . Informiranost članova je također stalna i ažurna preko ne- koliko časopisa. Nije dakle iznenadjujuće što je nagrada za najbolji SF roman otišla u Sloveniju. Za Srbiju se, prvenst- veno zahvaljujući "Kentauru" može reći da ima bogatu izdava- čku djelatnost. Treba spomenuti i novinsku kuću "Politika" koja tiho ali značajno radi na popularizaciji SF-a. U isto - imenom listu do sada je u nastavcima izašlo sedamdest i pet (!!!) romana, a "Politikin zabavnik" od svog osnutka ima ru- briku SF priča. Klupska aktivnost ne prati ovakav stav izda- vača. Klub "Andromeda" je brzo umro, a nisu uočljive ni neke druge aktivnosti. Ljubitelja ipak ima dosta i za očekivati je da se prenu. Vojvodina baš nije na samom dnu, međutim ni-

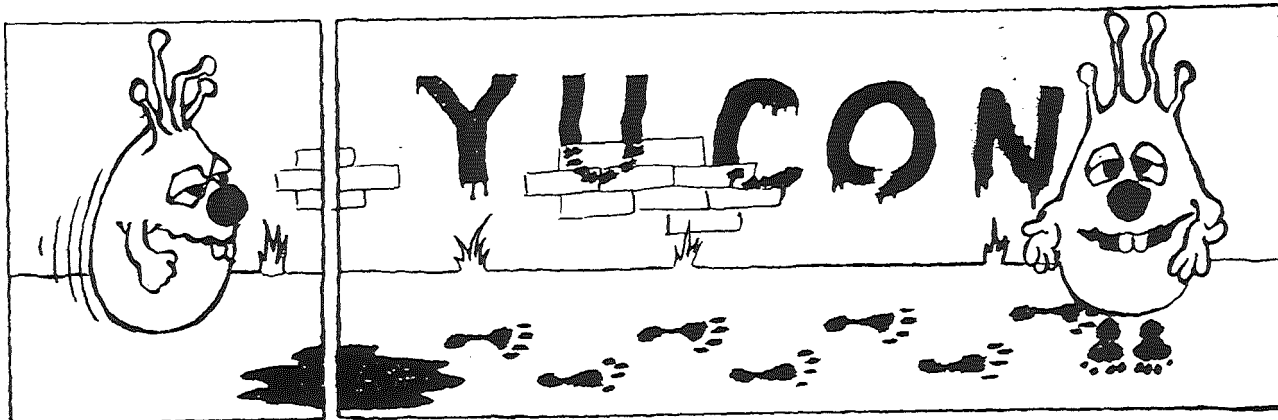

je ni daleko. Izdavačka djelatnost zanemariva, klubova i organizatora djelovanja nema ali se upravo radi na osnivanju sekcije u Novom Sadu i dobijanju izvjesnog broja stranica u jednom omladinskom listu te oživljavanju SF aktivnosti. Nadajmo se da će uspjeti.

Eto, to bi bio pregled stanja SF-a u Jugoslaviji. sami donesite ocjenu i procjenite mogućnosti razvoja. Napomenuću da postoje i drugi problemi osim ovdje nabrojanih. Pored nemogućnosti sistematiziranijeg rada, pored nepriznavanja određenih krugova, pored nedostatka prostora i sredstava, pored nedovoljnog broja "radnika" koji bi radili, tu je i naša indolentnost. Ne suradjujemo dovoljno, ne informiramo se medjusobno o poduzetim aktivnostima, ne istupamo zajednički. Netko će reći da imamo YUCON ; imamo ga ali jednom godišnje, a to je malo. Moramo se pobrinuti za bogatije, svestranije i kvalitetnije prezentiranje SF-a u našoj vlastitoj sredini, moramo se izboriti za ulazak na svjetsku SF scenu, za prodor naših pisaca izvan granica, za mjesto koje zaslužujemo u svjetskoj hijerarhiji SF-a (u THE SCIENCE FICTION ENCYCLOPEDIA od Petera Nichollsa koja je prošle godine dobila HUGA, naš SF se spominje samo u toliko da se veli kako ga gotovo nema. Pomenuti su samo Darko Suvin i film "Izbavitelj"). Sve to bi spadalo u dužnost savezne organizacije YUSFO. Medjutim, ni na ovom YUCON-u ona nije osnovana. Izradjen je prijedlog statuta, uradje veliki posao i uložen veliki trud u to ali izgleda da još nismo stasali za takvu organizaciju. Bojim se, strahovito se bojim da vrijeme ovog puta nećemo moći nadoknaditi, bojim se da ćemo ostati psi koji laju dok karavana prolazi. Molim vas, razuvjerite me !

Hrvoje Prčić

PA NEKA NETKO KAŽE DA NISAM OSTAVIO TRAGOVE
U DOMAĆEM SF-U !!!

/ Za one koji to ne znaju opisću kako izgleda nagrada "SFERA"
: Visine je 40 cm, a radijus baze je 20 cm. Ima oblik klepsidre, pješčanog sata što simbolizira vrijeme i njegovu prolaznost, na donjoj kaloti su meridijani i paralele, a na gornjoj sazviježdja nebeskog svoda što sve predstavlja beskraj prostora i naše mjestašce svemira.

Ideju za izradu nagrade dao je Vladimir Sokol. Zamišljeno je da umjesto pijeska u klepsidri bude nešto što je došlo iz kosmičkih dubina. Čak smo pisali NASA-i da nam pošalje dio mjesječevog tla ali oni to nisu mogli učiniti jer je sve već službeno podijeljeno. Umjesto toga poslali su nam gomilu fotosa. Mi smo se okrenuli svojim snagama i drug Sokol uspio je obezbijediti komadiće jednog meteorita koji je pao u našoj zemlji, tako da će se ipak prašina iz svemira naći u našoj nagradi. Nagrada je inače izlivena iz metalne legure i nalazi se na okruglom drvenom postamentu. Ona je stalno u vitrinama kluba, a dobitnicima se dodjeljuje plaketa sa likom nagrade./

PARSEK

IVANIĆGRADSKA 41A
41000 ZAGREB

